

komen veroorloofde geen verzetje, ze had alle moeite met het opbrengen van de helft der gemeenschappelijke levenskosten. Het poëtische, door tuin omringde huisje aan den buitensingel, waarin de zusters zich hadden verschanst met haar leed, ging in zijn aandeel haar kleine draagkracht aanzienlijk te boven. Het huisje zou ze eigenlijk moeten opgeven — deze gedachte woelde wel eens als een verraad. Kroop er in Hannie een stille gedachte op, dan uitte ze die.

Altijd weer trok Louise de schouders op; ze verwierp het denkbeeld in zoo'n smadelijken schouderruk, met de vastheid die haar karakter kenmerkte, dat Hannie zich nog eens flinker aangreep, haar weinige luxe nog versoberde, een concertgang prijs gaf en in vrije avonduren begon zelf haar kleeren te maken, de onderneming van een mantel zelfs aandurfde.

In den loop der jaren had Louise zich een houding van gelijkmatigheid verschaft. Noch vreugd, noch droefheid kon haar verdoken wil om vooruit te komen meer beroeren.

Om in dit eene doel slechts te slagen had zij alle lasten, die een vlug kwetsbare persoonlijkheid heeft te verwerken, als ondienstig uitgeworpen: wat zouden nu anderer zorgen haar deren, Hannie's geldnood? Van kind af had Louise het mishagen gemerkt, dat ze opwekte waar zij kwam, en als buiten zichzelf tredend had ze 't verband begrepen tusschen haar uiterlijk met de smalle schouders, den grooten, manlijken neus, de dunne lippen, waar de snelle woorden zoo makkelijk uit wegliepen, en dat koele onthaal rondom. De egale, gele huid stak wel 't meeste af bij Hannie's blozende blondheid. . . . Het besef harer leelijkheid had haar een scherpen realiteitszin gegeven. Ze was niet als Hannie langzamerhand innerlijk teleurgesteld geworden, ze was altijd zonder de natuurlijke vrouwenverwachtingen geweest. Haar helder hoofd, haar lentejaren zonder spanning deden haar rustig bereiken wat andere meisjes mislukte: de snel behaalde middelbare taalbevoegdheid was gevolgd door een universitair graad. Een betrekking bij 't middelbaar onderwijs in 't eigen stadje leek in een nieuwen schakel van voorspoed op haar te hebben gewacht. Louise's stroeve mond sloot gaandeweg de lippen in een milder verband.

De zusters waren werkelijk naar elkaar toe gegroeid.

Hannie was er eene geworden van het bekende leger van beschaafde, blijmoedig doende meisjes, wier opgewektheid doet denken aan een, in de jeugd ingestampt, recept van goede manieren, waar ook 'n opgewektheids-houding toe behoort.

Maar in stille uren had ze haar buien van verbittering, als op een laten lentedag het volle groen der singelboomen te machtig zijn trossen tegen de blauwe lucht schoof en zij, in het laag, nevens den gebolden singelrug, gelegen tuintje, als het ware overweldigd werd door een wee om den drang van zomer rondom.